

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких інших законодавчих актів України щодо
адміністрування єдиного внеску на загальнообов’язкове державне
соціальне страхування”

1. Мета

Метою прийняття акта є удосконалення питань збирання, обліку єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, оброблення даних та інформації, необхідних для забезпечення своєчасності обчислення страхового стажу, призначення та надання страхового забезпечення за соціальним страхуванням.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 328 Плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 року № 221-р, передбачено розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроєкту щодо внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи пенсійного забезпечення.

Проєкт акта спрямований на підвищення якості адміністрування та дисципліни сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), обробки інформації, необхідної для реалізації гарантій соціального захисту, врегульованих статтею 46 Конституції України.

Адміністрування єдиного внеску податковими органами, а з 01 січня 2021 року – подання звітності про нарахування єдиного внеску у складі звітності з податку на доходи фізичних осіб (єдиного податку) з установами кварталного періоду звітування призвело зокрема до:

відтермінування (від одного до трьох місяців) надходження до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування відомостей про заробітну плату працівників, сплату єдиного внеску, страховий стаж застрахованих осіб та несвоєчасності включення звітних періодів для розрахунку розмірів виплат за соціальним страхуванням у випадку тимчасової непрацездатності, безробіття, нещасного випадку на виробництві, а також пенсії (що впливає, зокрема, на визначення права на пенсію);

послаблення платіжної дисципліни в частині сплати сум єдиного внеску внаслідок відтермінування граничних строків їх сплати, що створює ризики забезпеченості фінансовим ресурсом поточних виплат із системи соціального страхування;

відтермінування реалізації заходів впливу для стягнення простроченої заборгованості, оскільки виникнення такої заборгованості відображається за зобов’язаннями, що містяться в кварталному звіті;

зміщення строку (від одного до трьох місяців) розрахунків показників середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та яка враховується для обчислення пенсії.

Крім того, з прийняттям Закону України “Про публічні електронні реєстри” постала необхідність в уніфікації норм щодо створення, ведення та адміністрування Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування, а також щодо накопичення в ньому інформації та її захисту.

За таких обставин постала необхідність у внесенні змін до Податкового кодексу України, Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” та деяких інших законодавчих актів України.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується внести зміни до Податкового кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” та низки інших законів в частині удосконалення норм щодо збирання, обліку, оброблення інформації в Державному реєстрі загальнообов’язкового державного соціального страхування, а також ведення реєстру страхувальників і реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування, держателем якого пропонується визначити Пенсійний фонд України.

Крім того, пропонується визначити, що адміністрування єдиного внеску, а також функції контролю за його сплатою, стягнення недоїмки, штрафів та нарахованої пені здійснюватиме Пенсійний фонд України.

Законопроєктом пропонується передбачити, що сплата єдиного внеску здійснюватиметься страхувальниками на рахунки територіальних органів Пенсійного фонду України, а подання щомісячної звітності про нарахування єдиного внеску – через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України в електронній, а страхувальниками, у яких кількість застрахованих осіб не перевищує п’ять осіб, – за їх вибором в паперовій формі.

Норми законопроєкту враховують уніфіковані приписи Закону України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX “Про адміністративну процедуру” в частині дотримання прав платників єдиного внеску на оскарження вимоги про сплату єдиного внеску в адміністративному або судовому порядку, а також передбачають уніфікацію норм Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” щодо створення, ведення та адміністрування Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування із положеннями Закону України “Про публічні електронні реєстри”.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є Податковий кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Закони України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”, “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, “Про Регламент Верховної Ради України”, “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, “Про виконавче провадження”, “Про публічні електронні реєстри”, “Про адміністративну процедуру”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребуватиме фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта погоджено з Міністерством соціальної політики України та потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною регуляторною службою, Міністерством юстиції України.

Проект акта не стосується компетенцій інших державних органів і не потребує погодження з ними.

Проект акта стосується соціально-трудової сфери та потребує погодження зі Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

Проект акта регулює питання прав осіб з інвалідністю та потребує погодження з Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю, громадською організацією “Всеукраїнська організація Союз осіб з інвалідністю України”, громадською спілкою “Всеукраїнське громадське об'єднання “Національна асамблея людей з інвалідністю України”.

Проект акта потребує проведення громадського обговорення відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, функціонування і застосування української мови як державної та не потребує погодження відповідних уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, органів місцевого

самоврядування, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує проведення експертизи Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Проект акта відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини.

Проект акта не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та положень, що стосуються таких прав і свобод.

У проекті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації. Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилася.

У проекті акта відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Громадська гендерно-правова експертиза не проводилась.

Проект акта не містить положень, що не узгоджуються із засадами реалізації принципів державної політики цифрового розвитку.

Проект акта не містить правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Проект акта буде направлено Національному агентству з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта матиме вплив на ключові інтереси застрахованих осіб, органів державної влади, суб'єктів господарювання. Показником результативності реалізації акта буде удосконалення питань збирання, обліку, оброблення даних та інформації в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування, забезпечення прав застрахованих осіб на своєчасне обчислення страхового стажу, призначення та надання страхового забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, та інші сфери суспільних відносин.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Фізичні особи – застраховані особи	Позитивний: своєчасне обчислення страхового стажу, призначення та отримання пенсійних та інших виплат за соціальним страхуванням	Забезпечення своєчасного збирання, обліку, оброблення даних та захисту інформації, необхідних для забезпечення обчислення страхового стажу, призначення та отримання пенсійних та інших виплат за соціальним страхуванням
Органи державної влади	Позитивний: унормованість питань щодо ведення та наповнення Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування	Норми щодо ведення Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідатимуть нормам Закону України “Про публічні електронні реєстри”
Страховальники	Позитивний: оперативніше відображення даних в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування	Ведення реєстру страховальників і реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування Пенсійним фондом України, а також подання звітності про нарахування та сплату єдиного внеску до Пенсійного фонду України дасть змогу уникати помилок при її поданні, а також оперативніше відображати дані в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування
	Негативний: незначне збільшення часу на сплату єдиного внеску його платниками на рахунки територіальних органів Пенсійного фонду України та подання щомісячної звітності	Зміна обов'язку щодо подання звітності про нарахування та сплату єдиного внеску з квартального на місячний, а також сплату єдиного внеску на рахунки територіальних органів Пенсійного фонду України збільшить витрати часу платників єдиного внеску

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС

_____ 2023 р.